

VERSTILDE EXPLOSIJES

GESPREK MET OUBORGPRIJS WINNAAR ANDRÉ KRUYSEN

door Teun Verheij

DE OUBORGPRIJS, GENOEMD NAAR DE HAAGSE KUNSTENAAR PIETER OUBORG, IS EEN OEUVPRIJS VOOR HAAGSE BEELDEND KUNSTENAARS. DE PRIJS GAAT DIT JAAR NAAR ANDRÉ KRUYSEN, DOCENT SCULPTUUR AAN DE KABK.

De prijs ter waarde van 10.000 euro wordt uitgereikt op zaterdag 26 november 2011 in het Gemeentemuseum Den Haag. Dan start ook een tentoonstelling van Kruijsen in de projectruimte van het Gemeentemuseum en wordt een boek over zijn werk uitgereikt.

De Ouborgprijs is een beloning voor een origineel en veetzijdig oeuvre in de sculptuur. Voorwaarde is dat de kunstenaar voor de stad Den Haag van belang is als representant in de Nederlandse en internationale kunstwereld. Kruijsen exposeert regelmatig in binnen- en buitenland en geeft les met verve. Ik spreek hem over zijn werk in eetcafé Dudok.

De felicitaties neemt Kruijsen trots aan en we bestellen koffie en taart alsof we het vieren. Ik vertel hem over een geweldig beeld van Hans van de Pennen, winnaar van de Ouborgprijs in 2003 en collega van Kruijsen bij de Beeldende Kunst afdeling op de KABK, een zelfportret als traditioneel ridderstandbeeld. Kruijsen spreekt zijn waardering voor het beeld uit.

Ben jijzelf onderdeel of onderwerp van je werk, zoals Hans dat soms is voor het zijne?

"Nee, maar mijn fysieke aanwezigheid is dat wel, mijn relatie tot de ruimte. Ik hoop dat mijn werk mensen bewuster maakt van hun omgeving. Het werk is daarom vaak 'site specifiek': het is een antwoord op de architecturale ruimte waarin het werk zich bevindt. Mijn eerste werk was het verlengde van een ruimte, het doorvoeren van wat er al was. Het waren subtiele aanpassingen van een ruimte, zoals het kromtrekken van een wand of het toevoegen van een subtiele rand. Men herkende mijn beelden vaak niet als beelden. Ik verloor het contact met de toeschouwer totaal. Dat heeft er voor gezorgd dat ik explicieter ben gaan werken."

Het werk lijkt vaak juist een verstoring van de ruimte.

"Later werd het werk inderdaad een verstoring, een dissonant van het evenwicht van de ruimte. Een teveel aan evenwicht is verkeerd. Daarom is het vaak een groteske vorm in een *white cube*. Chaos, maar naadloos afgewerkt en op die manier verstild. Recentelijk ben ik teruggegaan naar het zoeken naar evenwicht in een groteske vorm als een boom. Van een boom win je het niet. Dus ik heb weer benadrukt wat er al was. Dat zie je in *De Boomhut van Lao Tse*."

Dus vanuit een soort boom in een huis naar een huis in een boom?

"Zo zou je dat kunnen zien, ja. Iets kan niet teveel in evenwicht zijn; je kunt niet alles begrijpen. Mijn beelden zijn een weerspiegeling van de chaos van alledag. Er is één Pietà van Michelangelo die ik fenomenaal vind, de Rondanini Pietà. Je weet niet of Christus zich opricht en Maria hem probeert vast te houden, of dat hij bijna ter aarde stort en zij hem ophoudt. Die dubbelzinnigheid is centraal in mijn werk. Die spanning tussen vorm worden en vorm verliezen."

Kruijsen laat het begin zien van het boek over zijn werk. Hierin vertelt hij over zijn eerste sculpturale ervaring.

"Op vakantie met mijn ouders op Ibiza was ik vaak alleen, terwijl mijn ouders weg waren met de boot. Ik staarde dan uren naar een mysterieus eiland genaamd Vedra. Het leek zo plat vanuit de verte. Erheen varen was een openbaring. Het is een rots die breed is als je er recht voor staat, maar langgerekt wordt als je er naartoe vaart. Toen besepte ik dat een vorm niet te vatten is vanuit je beperkte perspectief. Vorm is ongrijpbaar. Daarom moet mijn werk er ook vanuit ieder punt anders uitzien. Het wandbeeld *Double glazing* in de Christus Triomfatorkerk in Den Haag bijvoorbeeld ziet er aaneengesloten uit, net als de muur waartegen deze is bevestigd. Vanuit een andere hoek zie je echter dat de schijnbare kluwen bestaat uit segmenten die vrij ver uit elkaar hangen. Net als de muur zelf, die eigenlijk uit losse zuilen bestaat. Het licht dat binnenvalt en beweegt, is essentieel. Licht is altijd leidend bij hoe mensen een ruimte zien, maar bij deze ruimte misschien nog meer. Aan de voorkant spiegelt het plexiglas, aan de achterkant is het geschuurd en dus transparant. Schaduwen en reflecties spelen een spel. Daardoor is het beeld zowel verstild als dynamisch."

En je boek, hoe ervaar je het maken daarvan? Wat kunnen we er van verwachten?

"Een boek maken is een enorm werk, waarbij het gehele archief aan beeldmateriaal moet worden doorgelicht. Bovendien was het 'hoe' van het boek een probleem, want er komt zoveel bij kijken. Wat wil ik over mezelf kwijt? De juiste invalshoek kiezen is ook lastig, want hoe belicht je nu het belangrijkste van jezelf? Dan moet je daar ook nog de juiste schrijvers voor kiezen. Uiteindelijk zal het boek over mijn gehele oeuvre gaan. Het zal niet chronologisch zijn opgebouwd; ik geloof niet in de rechte lijn der vooruitgang. Helaas voelt het alsof het boek al gedateerd zal zijn zodra het door de pers gaat. Mijn werk gaat verder, in het atelier en vooral ook in het Gemeentemuseum." ◊

www.andrékruijsen.com

